

NARODNI DNEVNIK

Neodvisen političen list.

Izhaja vsak dan popoldne.

Mesečna naročnina:

V Ljubljani in po pošti Din 16, inozemstvo Din 25.

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/I. — Telefon 213.
Upravništvo: Marijin trg 8. — Telefon 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.633.

Staro sovraštvo.

Nova vlada se je narodu predstavila med drugim tudi kot vlada sporazuma, ki bo vodila politiko pomirjenja le preveč razvnetih duhov. Ravno vsled te vladne izjave je pozdravil novo vladjo marsikdo, ki sicer gotovo ni pristaš v vladni zastopanih strank. Toda nestrpnosti političnih strank je vse že tako sitno, da bi se javnost prav pošteno odahnila, ko bi dobila jamstvo, da se pričenja doba odkritosrčne in resnične pomirlivosti.

Zelo pa se bojimo, da sedanja vlada teh svojih nad ne bo opravičila. Priznamo radi, da postopanje vlade same ni dalo še povoda k tej bojazni, toda zato pa so dali vladni listi k tej bojazni že več ko dovolj povoda.

Današnji »Slovenec« je zato živ dokaz. Čisto staro sovraštvo vlada v njem, ono sovraštvo zagrizenega strankarja, ki je dalo našemu narodu že toliko gorja.

Uvodnik — pamflet na političnega uradnika, beleške — zasnehi bivšemu političnemu nasprotniku in notice hujskarije in grožnje proti političnim nasprotnikom. S slastjo se beleži, kdaj da je kak uradnik agitiral za Orjuno in z neprikrito škodoželjnostjo se povdarja misel: Čakajte, sedaj pride obračun! Priznamo, da ima »Slovenec« v metodah demokratičnih glavarjev nekaj izgovora. Toda samo nekaj in sicer tako malo, da ni ravno častno za »Slovenca«, če bi ta izgovor uporabil. Zakaj, če so demokratiški generali preganjali politične nasprotnike, če so oni silili z uporabo politične moči uradnike v svoje strankarske organizacije, potem še dolgo ni treba, da bi nova vlada izvajala isti greh. Tatvin se ne odpravi s tem, da prično vsi krasti, temveč tatvine bo konec, ko ne bo nihče kradel.

Pa če bi naslovil »Slovenec« svoje grožnje le na socialno dobro stoječe nasprotnike, če bi veljale njegove beleške le voditeljem njemu nasprotne politične stranke, potem bi bilo stališče »Slovenca« že malo bolj razumljivo. Toda »Slovenec« stresa svojo jezo le nad uradniki, ki so socialno slabotni, ki ne morejo dati odpora, ki so uničeni, če izgube svoje dosedanje mesto. Merda ve tudi »Slovenec«, da ogromna večina uradnikov sploh ne bi nikdar posegla v političen boj na pretiran način, če jih ne bi prejšnji režim k temu naravnost silil. Skrajno krivično je preganjati za greh gospodarja njegovega uslužbenca, dočim ostane gospodar nezakazan. Kaznujte najprej tistega, ki je greh povzročil, potem preganjajte šele žrtve povzročitelja!

Greh »Slovenca« pa je še nekoliko večji. Kot režimski list napada uradnike pod plaščem poslanske imunite. Če se je mogel preje izgovarjati »Slovenec«, da je odgovorno uredništvo poslance opravičljivo vsled metod njemu nasprotnega režima, potem odpade sedaj ta izgovor, ki je itak sila prazen in zloraba poslanske imunite je evidentna.

Sicer pa mislimo, da bi smel »Slovenec« posvetiti svoje uvodnike bolj potrebnim stvarim, ko pa napadom na uradnike. Njegova stranka ima danes vso moč v državi, naj naperi proti krivim uradnikom disciplinarne preiskave, naj jih potem odstavi in stvar je končana. Novo vlado čaka ogromno gospodarsko in upravno delo, če hoče le kolikšak zadovoljiti javnost. »Slovenec« pa vsega tega dela ne vidi, temveč njemu je glavno staro sovraštvo, ki ga zavaja na pot nelepega osebnega maščevanja.

Ni še podala nova vlada svoje deklaracije v skupščini, niso še definitivno razdeljeni posamezni resori in že je ubral »Slovenec« pot sovraštva.

Ali ga bo nova vlada dementirala, ali pa bo pripustila njegovo pisavo? Dolžnost vlade, zlasti pa vodstva SLS je, da se v tem oziru izjasni, ker potem bomo znali, ali je nova vlada v resnici vlada pomirjenja ali pa običajna strankarska vlada.

Z državnega stališča bi želeli, da bi upravljala državo vlada sporazumnega duha, kot napredni strankarji pa se ne bi bali, če bi zavladovala v novi vladi

Skupščina se sestane dne 6. avgusta.

Beograd, 30. julija. Kralj je sinoči podpisal ukaz o izrednem pozivu narodne skupščine. Skupščina se sestane v sredo, 6. avgusta ob 9. dopoldne. Vlada bo dostavila ta ukaz predsedništvu narodne skupščine, ki bo uradno pozvalo poslance na sejo. Kar se tiče seje same, bo potekla popolnoma normalno, kakor vsaka prva seja nove seje. Naj-

starejši poslanec po letih na pr. g. Pašić ali Nastas Petrović bo otvoril sejo skupščine. Nato bodo na seji izvolili začasno predsedništvo, ki bo izvedlo volitve stalnega predsedništva. Takoj potem se bodo vršile volitve parlamentarnega odbora in se bo pričelo zakonodajno delo skupščine.

Hrasnica mora odstopiti.

Beograd, 30. julija. Iz Kragujevca javljajo, da so tamošnji prebivalci nabrali okoli 20.000 podpisov proti imenovanju dr. Hrasnice za ministra pravde. Liste niso podpisali samo radikali, marveč tudi demokrati, republikanci, zemljoradniki, socialisti in sploh vse politične stranke. Upajo na še več podpisov, ki jih bodo predali kralju ali v

Beogradu, ali na Bledu, ali pa v Dubrovniku, če bo odšel kralj že medtem v Dalmacijo. Hrasnica mora pasti kakor je padel leta 1920 v vladi g. Stojana Protića, ker je bil za časa okupacije Srbije predsednik kragujevaškega prekega sode ter je dal streljati kragujevaško prebivalstvo in srbske vojake.

Zaplembe.

ZAPLEMBE »BALKANA«.

Beograd, 30. julija. Današnji »Balkan« je policija zaplenila po odredbi Nastasa Petrovića radi uvodnega članka: »Federativni ministri v Davidovićevo vladi, ali so to kraljevi ministri?« V tem članku se odkrito napadajo Spaho in Behmen in priobčene so vse trditve

o njihovih nedovoljenih spolnih prestopkih.

TUDI »REČ« ZAPLENJENA.

Beograd, 30. julija. Tudi Pribečevićeva »Reč« je bila zaplenjena radi istega vzroka. V članku sta bila namreč ostro napadena Davidović in dr. Behmen.

Ukrepi vlade.

Beograd, 30. julija. Notranji minister je izdal naredbo proti podražitvi kruha v Beogradu. Prav tako je naročil beograjski mestni upravi, da zasliši vse peke, zakaj so podražili kruh za 1 Din pri kg, ker so nekateri mnenja, da je nastala podražitev kruha radi Davidovićeve vlade.

Beograd, 30. julija. Vsi ministri so izdali po odloku vlade naredbe svojim organom, da naj čuvajo zakon in naj gredo publiki v vsakem oziru na roko ter naj pričakujejo še nadaljnjih naredb iz Beograda.

Beograd, 30. julija. Vlada je sklenila, da pošlje kot prvo pomoč pogorelcem v Strumici pol milijona Din. Razen tega mora takoj odpotovati trgovinski minister dr. Iliji Šumenković, da oceni škodo. G. Šumenković je odpotoval že danes zjutraj.

NOVI POMOČNIKI MINISTROV.

Beograd, 30. julija. Za pomočnika ministra notranjih del je vlada imenovala novinarka g. Marka Cernovića. Istočasno so bile izvršene tudi kandidature za ostala važna mesta v državni upravi. Zapisnik je že sestavljen in vlada ga mora pregledati.

Beograd, 30. julija. Za pomočnika zunanjega ministra je imenovan g. Milan Rakić, naš dosedanjí poslanik v Sofiji.

DIPLOMATSKI ZBOR PRI DAVIDOVIĆU IN MARINKOVIĆU.

Beograd, 30. julija. Včeraj je diplomatski kor posetil g. Davidovića in Marinkovića, da se obvesti o občni in zun. politiki današnje vlade. Diplomatski kor je nato posetil kralja. Diplomati so zadovoljni z novo vlado, zlasti pa italijanski poslanik Bodrero, ker je naša vlada izjavila, da bo vedno delovala v pomirljivem in pacifiističnem tonu v duhu evropske demokracije. Bodrero pa je posebno zadovoljen radi izjave, da bo nova vlada gojila še bolj prijateljske odnose z Italijo.

STALIŠČE ZEMLJORADNIKOV.

Beograd, 30. julija. Ožji zemljoradniški izvršni odbor in poslanski klub je včeraj popoldne nadaljeval diskusijo o situaciji. Danes dopoldne se posveto- vanje nadaljuje. Smatra se za gotovo, da zemljoradniki sedaj v prvem momentu ne bodo delali ovir novi vladi.

staro strankarsko sovraštvo. Zakaj naše vrste bi se le utrdele, nasprotne pa zredčile in boj bi bil za nas le pridobitev. O tem pa danes odloča nova vlada, ker ljudstvo ima besedo šele potem, zato pa končno besedo.

Zunanja politika nove vlade.

Beograd, 30. julija. Sinoči okoli 6. je zunanji minister g. Voja Marinković sprejel novinarje in jim podal sledečo izjavo: »Glavne linije naše zunanje politike in njeni cilji so urejeni po geografskem in mednar. položaju naše države, po njeni udeležbi v svetovni vojni in pri miru, s katerim se je vojna končala. Naša zunanja politika se v svojem bistvu ne more spremeniti vsled se-

stave nove vlade. Spremeniti se more le njena metoda. V tem oziru pa se bom potrudil, da se čim bolj povdari solidarnost naše politike z idejo demokracije. Naša država je bila že tedaj, ko je bila majhna predstavateljica prave demokracije, pa čeprav bi ji tedaj to moglo škodovati. Danes, ko je država velika in močna, je tem bolj potrebno, da je v vrstah demokratičnih držav.

Radičevci za novo vlado.

Beograd, 30. julija. G. Maček in Predavec sta podala Vašemu dopisniku sledečo izjavo: »V teh dneh vodiva pogajanja z vlado za skupno delo v narodni skupščini. To je še vedno naša vlada. O kakem nesoglasju ne more biti govora. V Beogradu ostaneva do sobote, a potem idodeva v Zagreb na plenarno sejo HRSS-a. Na tej seji se

bo določilo stališče HRSS-a do današnje vlade. Razgovori z vlado so potrebni, da se nagromadeno zlo odpravi. Delovali bomo na izpremembi upravnih oblasti.« Nato sta g. Maček in Predavec odšla na konferenco z Davidovičem. Kakor doznava vaš dopisnik bosta g. Maček in Predavec zvečer odpotovala v Zagreb.

KRALJ ODPOTUJE DANES NA BLED.

Beograd, 30. julija. Kakor doznava- vajo, bo danes zvečer kralj odpotoval na Bled, kjer bo ostal le malo časa. Z Bleda bo kralj s kraljico odpotoval v južno Dalmacijo, kjer bo ostal do konca poletja v svojem dvoru v Dubrovniku.

V TABORU HRSS IN ZAJEDNIČARJEV.

Beograd, 30. julija. V političnih krogih nestrpno pričakujejo kongresa HRSS ali plenarne seje vodstva stranke, ki se mora vršiti ta teden. Na seji vodstva se bo utrdila politika HRSS-a. Znano je, da je v vrstah radičevskih poslanikov nastopila nesloga. Dr. Horvat pride na vsak način s 40 poslanci v Beograd na sejo narodne skupščine in bo podpiral v vsakem slučaju vlado g. Davidovića. G. Maček je izjavil: »Potem pa se ne bomo cepili, marveč bomo prišli vsi skupaj v Beograd, da glasujemo tam za g. Davidovića in eventualno vstopimo v njegovo vlado. Na seji Hrvatske Zajednice je bila odobrena politika radičevcev in poslana pozdravna brzojavka Radiću. Pozno v noč so se vršila v kabinetu Davidovića pogajanja med člani nove vlade in predstavniki HRSS, pod katerimi pogoji bi HRSS podpiral današnjo vlado. Radičevci ocenjujejo Davidovića, radi tega se radikali nadejajo skorajšnjega padca Davidovićeve vlade, ker vedo, da ima opozicija zasigurnih 135 glasov. Vsi radikalni poslanci so pozvani, da pridejo v Beograd.

NOTRANJE TEŽAVE ROMUNIJE.

Beograd, 30. julija. Po vesteh iz Bukarešte je odrejeno poostreno obsedno stanje v Bukarešti in v okraju Iljov. Vlada g. Brătianu-a se nahaja v slabem položaju. Opozicionalci se vkljub najstrožjim odredbam, ki prepovedujejo vsako shajanje, zbirajo in pripravljajo še ogorčenejšo borbo proti vladi in njemu režimu. Zlasti so v Rumuniji aktivni v poslednjih dneh komunisti. Vladni krogi trdijo, da so se izsledili dokazi, da so komunisti dobili iz Rusije ogromne vsote denarja za revolucionarni pokret. Radi tega je izdal komendant 2. armijskega korpusa naredbo, da se morajo takoj razgnati vse komunistične organizacije v državi.

ALBANCI PRIPRAVLJAJO UMOR AHMED ZOGA.

Beograd, 30. julija. Bajram Cur, vodja kosovskega komiteta je poslal svoje agente v naše ozemlje, da ubijejo Ahmed beg Zoga in njegove pristaše. Notranje ministristvo je odredilo stroge mere na albanski meji in v Beogradu. Iz Tirane poročajo, da je albanska vlada pričela z rekrutiranjem 18. letnih mladenčev.

NOVI BOJI S KOMITI.

Beograd, 30. julija. Iz Štipa javljajo, da se je vršila v okolici Kratova velika borba med vojsko in bolgarskimi komiti in da so komiti po hudem porazu zbežali na bolgarsko ozemlje. Oblasti v Štipu so ugotovile identiteto trupla g. Mihailova.

TRGOVINSKA POGODBA Z ITALIJO

Beograd, 30. julija. Včeraj sta se sestala trgovinski minister dr. Šumenković in italijanski poslanik gen. Bodrero. Razgovarjala sta se o trgovinski pogodbi, ki je že podpisana, pa jo morata samo sprejeti naša in italijanska vlada. Ne ve pa se, ali bo današnja vlada napravila kaj korektur, ali pa bo pogodbo nespremenjeno predložila narodni skupščini v odobritev.

SESTANEK DAVIDOVIĆA Z DR. KRAFTOM.

Beograd, 30. julija. Včeraj popoldne je imel Davidović sestanek z dr. Kraftom, katerega je informiral o name- rali vlade. Davidović je izjavil, da se bo današnja vlada strogo držala zakonov in popravila vse pogreške prošle vlade v pogledu narodnostnih manjšin, katerim bo nova vlada dovolila ponovno obnovo vseh kulturnih ustanov, ki so po zakonu dovoljene.

»POLITIKA« O NOVIH MINISTRIH.

Beograd, 30. julija. Današnji »Politika« prinaša uvodni članek po naslovom »Sestava vlade«, v katerem konstatira, da današnja vlada, v katero so vstopili vsi predstavniki opozicijskega bloka, popravlja nekatere iz- vesne pogreške. Dalje napada »Politika« v uvodnem članku še posebno dr. Korošca kot ministra prosvete.

»SMOTRA« O POLOŽAJU.

Beograd, 30. julija. Današnja »Smotra« se pritožuje, ker ni prišlo do Jovanovićeve, marveč do blokaške vlade. »Smotra« bo podpirala samo politiko vsake demokratične vlade. G. Mihailo Ranković dementuje svoj sestanek s šefi opozicijskih grup in pravi, da z njimi ni imel nikoli nobenega dogovora.

ZA SVOBODO ITAL. TISKA.

Rim, 30. julija. Odbor za obrambo svobode tiska je sklenil resolucijo, v kateri ugotavlja, da so razni prefekti samovoljno postopali proti listom in s tem svojim postopanjem onemogočili svobodo tiska in iskanje resnice, ki jo mora justica, varuhinja prava in narodove časti, izslediti potom procesov. Dalje se protestira v resoluciji proti persekucijam od strani organov izvršne oblasti. S to resolucijo je odbor tudi sklenil, da bo solidarno posredoval v tožbah, ki se bodo naperile proti zaplem- bi listov.

Borzna poročila.

Zagreb, 30. julija. Curih 15.528—15.628, Pariz 428.50—433.50, Praga 248.50—251.50, New York 83.50—84.50, London 370—373, Milan 363.50—366.50, Dunaj 0.1179—0.1199.
Trst, 30. julija. (Predborza) Beograd 27.425—27.50, London 101.50—101.70, Pariz 116.75—117.25, New York 23.025—23.10, Curih 424—425, Dunaj 0.0325—0.0337, Praga 68.30—68.60.
Curih, 30. julija. Beograd 6.45 (blago), Praga 16 (povprečno), New York 540.75 (denar), London 2375 (blago), Pariz 27.20 (blago), Milan 23.85 (denar), Berlin 1.29 Dunaj 0.007625 (blago).
Dunaj, 29. julija. Beograd 839—843, London 311.500—312.500, Milan 3074—3086, New York 70.935, Pariz 3582—3598, Praga 20.93—21.02, Curih 13.055—13.105, Trst 3074.

Iz Mestnega odbora Narodne radikalne stranke v Ljubljani

Na seji Mestnega odbora dne 29. t. mes. je predsednik dr. Vladimir Ravnihar izbrano poročilo o razpravah v širšem Glavnem odboru NRS v Beogradu. Mestni odbor vzame poročilo na znanje, konstatuje, da je gosp. predsednik postopal pravilno in korektno v smislu sklepov in navodil Mestnega odbora ter v skladu z aktualnim političnim položajem. Zlasti odobrava njegov govor na seji Glavnega odbora.

Mestni odbor obsoja in obžaluje pisavo »Jutra« in »St. Naroda«, ki sta o predsedniku dr. Ravniharju prinašala izkrivljena in resnici nevstrožajoča poročila z namenom, da nadaljujeta začetno gonjo proti njemu.

Mestni odbor obsoja, da se skuša s spletkami zavesti nesloga in nespornost umiljenje v vrste NRS.

Mestni odbor izraža željo, da bi se navezali ožji stiki med Mestnim odborom, Okrožnim odborom za ljubljansko in Okrožnim odborom za mariborsko oblast tako, da bo politika NRS v Sloveniji tudi glede taktike enotna.

Mestni odbor je na seji rešil več tekočih zadev ter vzel naznanje poročil pododborov za Dvorski okraj in za Šiško o njunem delovanju.

Novi ministri.

Dr. Franjo Kulovec, narodni poslanec SLS; prvič izvoljen meseca marca 1923, glavni tajnik SLS. Rojen je leta 1884 v Dolnjih Sušicah pri Novem mestu. Gimnazijske študije je absolviral v Ljubljani, a bogoslovje na Dunaju, kjer je bil promoviran za doktorja teologije. Svoječas je bil profesor veronauka v kn. šk. zavodu sv. Stanislava v št. Vidu nad Ljubljano.

Anton Sušnik, narodni poslanec SLS; je bil poslanec že v ustavotvorni skupščini. Rojen je bil l. 1880 v Kamniku. Klasično filologijo je študiral na Dunaju, nakar je postal gimnazijski profesor v Ljubljani.

Ivan Vesenjak, narodni poslanec SLS, rojen l. 1880 pri Ptuj, je sih siromanih kmečkih staršev. Študiral je zgodovino na graškem in dunajskem vseučilišču ter pozneje služboval kot profesor v Mariboru. Pred vojno je bil neodvisen plojevec in se je z vtem boril proti SLS. Bil je poslanec v ustavotvorni skupščini. Pozneje ni več kandidiral, ker je bil dober strankin organizator. Meseca marca je bil izvoljen za poslanca v ptujskem okraju.

Dr. Ilija Šumenković, narodni poslanec demokratske stranke, je bil rojen l. 1884 v Nišu. Pravo je dovršil v Beogradu, a promoviran je bil v Parizu l. 1912. Leta 1914 je stopil v diplomatsko službo. Bil je šef političnega oddelka na Krfu, a pozneje svetnik poslanstva v Londonu. Ko je bil izvoljen za poslanca v ohridskem okraju, je izstopil iz diplomatske službe.

Dr. Mehmed Spaho, muslimanski narodni poslanec, je rojen l. 1883 v Sarajevu, kjer je dovršil gimnazijo, a pravo na Dunaju. Bil je najprej v sodni službi, nato pa v advokatski. Ko je postal tajnik trgovske zbornice, se je popolnoma posvetil narodnemu gospodarstvu. Ministrstvo je prvič v koncentracijski vladi Stojana Protića kot minister za šume in rude, a pozneje pod Pašićem kot trgovski minister. Od leta 1921 je predsednik muslimanske stranke.

Dr. Halidbeg Hrasnica, muslimanski narodni poslanec, je podpredsednik muslimanske stranke. Bil je poslanec v ustavotvorni skupščini in član Narodnega kluba. Rojen je bil l. 1875 blizu Sarajeva. Je potomec bosanskega kralja Ostojića. Pravne študije je absolviral na Dunaju in bil pozneje odvetnik v Sarajevu.

Dr. Štefica Bohmen je najmlajši član kabineta. Rojen je l. 1892 v Hercegovini. Gimnazijo je dovršil v Mostaru, a fus v Zagrebu. Po vojni je služboval pri sodišču v Zagrebu, pozneje v Banjaluki. Za poslanca je bil prvič izvoljen pri zadnjih volitvah v narodno skupščino, kjer je deloval v finančnem odboru muslimanske stranke.

Pera Marković je bil rojen l. 1877 v Leskovici pri Valjevu. Za poslanca je bil izvoljen meseca marca 1923. Popreje je bil advokat v Valjevu. Od leta 1910 je bil poslanec v srbskem parlamentu za valjevski okraj. V staro srbsko samostalno stranko je vstopil leta 1901 in je njen soustanovitelj.

Časopisni glasovi o novi vladi.

Dunajski »Arbeiter Zeitung« vidi v novi vladi mnogo proticentralističnega stremjenja. Če je preobrat v tem oziru popoln, se danes ne more reči z vso gotovostjo. Sigurno pa je, da more imeti izprememba centralističnega režima v Jugoslaviji velik vpliv na vse države Male antante. Boj Hrvatov proti Beogradu je popolnoma identičen z bojem, ki ga vodi klerikalni hujšakški župnik Hlinka v Češkoslovaški ali pa demokrat Manu v Rumuniji. Vsi imajo isti cilj: najti državno obliko, ki bi bolj odgovarjala njihovim plemenskim in zgodovinskim posebnostim. Če pade Vladovanska ustava v Jugoslaviji, potem se pričena boj proti bojarji romunski vladi znova. Zato more v vladi kraljevine SHS nastala izprememba postati zelo pomemben dogodek v zgodovini vseh današnjih držav in narodov.

»Trgovinski glasnik«: Bili smo za koncentracijsko vlado, v kateri bi naravnost morali biti tudi radikalni. Nova vlada ne predstavlja koncentracijske vlade, da si upravičujejo nezasedena ministrska mesta upanje, da se bo v tej smeri resno delovalo. O programu nove vlade se še ne more govoriti, ker še ni objavljen. Od nove vlade se zahteva, da bo vodila energično gospodarsko politiko. Z okrepitvijo gospodarstva se odpira širok horizont napredka dežele in se omiljujejo plemenska nasprotja. Potrebno je, da se narod opredeli po svojih kulturnih, gospodarskih in socialnih zahtevah, da bo tako čim bolj prišla do vpliva ustvarjalne sposobnosti naroda. Prihodnji dnevi bodo pokazali, če ima nova vlada dobre volje in če je v stani ustvariti zmožnejše prilike. Mi bomo delu nove vlade posvetili vso pozornost, pri tem pa bomo seveda strogo objektivni.

Drobne vesti.

V Parizu so priredili komunisti ob desetletnici umora socialističnega voditelja Jaurresa velike demonstracije.

Brezposelnost. V Moskvi je danes 1.300.000 brezposelnih. Na Angliškem je v zadnjem času brezposelnost padla. Število brezposelnih znaša danes samo en milijon. Zelo pa raste v zadnjem času brezposelnost na Madžarskem.

V Lodzu na Poljskem so prenehale s delom tekstilne tovarne. 60.000 ljudi je brez posla.

An. France:

Črni kruhi.

V tistem času je bil Nikolaj Nerli bankir v imenitnem mestu Florenca. Ko je ura bila tri, je on že bil ob svojem pultu in ko je bila devet, je še vedno sedel tam in ves božji dan pisal številke na ploščice. Posojal je denar cesarju in papežu. In če ni posojal tudi hudiču, je to je za to, ker se je bal, da bi delal slabe kupčije z onim, katerega imenujejo zlojeda in ki je ves poln zvijač. Nikolaj Nerli je bil predrzen in nezaupen. Pridobil si je velika bogastva in je okusil mnogo ljudi. In zato so ga vsi častili v mestu Florenca. Stanoval je v palači, v katero je prodirala od Boga vsa svetloba in svetloba je skozi ozka okna, kar je bilo zelo pametno, kajti bivališče bogatstva mora biti kakor trdnjava in on, ki imajo veliko premoženje, ravno tako, če se s tvoj varujejo to, kar so si pridobili z zvijačo.

Palača Nikolaja Nerlija je bila torej utrjena z rešetkami in z verigami. V notranjosti so bile stene poslikane od slavni mojstrov, ki so tam narisali čednosti pod podoben ženski, patrijarhov, prerokov in judovskih kraljev. Preproge, razgrajene po dvoranih so pripovedovale odesu o Aleksandru in o Tristamu, kakor se bali o njih v romanih. Nerli je svojemu bogastvu podell blešč z bogatimi ustanovami. Izven mestnega obzidja je sezidal bolnišnico, katere pročelje je v kipih in slikah oznanjalo najbolj častna dela njegovega življenja; v zahvalo za denar, katerega je daroval za dovršitev cerkve svete Marije, je v isel njegov portret na koru tega svetišča. Videli si ga tam klečečega s sklenjenimi rokami ob nogah preblijane Device. Vsek ga je takoj spoznal in

čepel iz rudeče volne, po jopiču, podloženem s kožuho, v obrazu, vsemu zalitemu z rumeno toliko, in po njegovih drobnih živih očeh. Na drugi strani Device je klečala v pobožni molitvi njegova dobra soproga Mona Bimantova tako žalostnega in svetlega obraza, da bi ji nihče ne pripodil, da je sploh kdaj s komurkoli mogla biti prijazna. Ta mož je bil eden najodličnejših državljanov republike; nobena stvar ni zmanjšala pri oblastnikih njegovega ugleda, katerega si je pridobil s svojim velikim bogastvom, kajti nikdar ni govoril proti postavam in se ni brkal niti za uboge niti za one, katere so mogoče obsedili ali na globo, ali v prognanstvo.

Ko se je nekega večera bolj pozno kakor običajno vračal v svojo palačo, ga je obkrožila na pragu njegovih vrat peščica polnagih beračev in stegovala proti njemu svoje roke.

Odganjal jih je s trdimi besedami. Toda glad jih je napeljeval z vsiljivostjo in prednostjo volkov. Razporedil so se v krog okoli njega in ga prosili z jokavim in raskovnim glasom kruha. Že se je pripogibal, da bi pobral kamenje in jim ga vrge, ko je videl prihajati enega svojih služabnikov, ki je nosil na glavi košaro s črnimi kruhi, namenjenimi ljudem v hlevu, v kuhinji in na vrtni.

Dal je sluzi znamenje, naj se približa, segel je s polno roko v košaro in razmetel kruhe med uboge. Nato je vstopil v svojo dno, legel in zaspal. Med spanjem pa ga je zadela kap in je umrl tak nenadoma, da je še vedno mislil, da je v svoji postelji, ko je videl na kraju, »ki je žareč v jarki svetlobi« svetega Mihaela, ožarjenega z lučjo, silajočo iz njegovega telesa.

Arhangel je držal tehniko v roki in obteževal obdve skodelici. Ko je spoznal na

LJUBA DAVIDOVIĆ.

Londonska konferenca.

Izvedeniško mnenje juristov.

Poročilo juridičnih izvedencev Hursta in Fromageota obsega 14 členov. V prvem členu se ugotavlja, da ne vsebuje Versailleski mirovni dogovor nobene določbe, ki bi omejevala suverenost Nemčije. Člen 2 pravi, da je reparacijska komisija dolžna določiti vsoto nemških obveznosti. Nima pa pravice Nemčiji predpisati načina vplačila. Po čl. 4. ima Nemčija popolno prostost, katere dohodek porablja za plačevanje reparacij. Dawesov načrt se načelno razlikuje od Mirovnega dogovora. Dawesov načrt gre preko Versajske pogodbe, vendar ji ne nasprotuje. V čl. 7. in 8. ugotavlja poročilo, da so določeni ukrepi, ki jih naj Nemčija izvrši, da morajo te ukrepe določiti zavezniki in da more o tem vladati med zavezniki soglasnost. Zato je potreben sporazum med reparacijsko komisijo in Nemčijo. Obnovev gospodarske in finančne suverenosti se reparacijske komisije ne tiče. Dalje se konstatira, da ni Porurja zasedla reparacijska komisija, ki zato tudi ne more dati povelja za njegovo izpraznitev. Evakuacija s emore izvršiti le po sporazumu med Zavezniki in Nemčijo. V členu 12. se priporoča, da bi se dogovor zaveznikov o sankcijah sporočil Nemčiji, da bi mogel sužiti tako kot podlaga za posojilo. Gospodarsko življenje Nemčije ne sme več ogroziti samo ena država. V čl. 13. se ugotavlja, da so potrebni trije dogovori: 1. Med Nemčijo in reparacijsko komisijo, 2. Med Nemčijo in zavezniki in tretji med zavezniki samimi. Vsi ti dogovori morajo biti zabeleženi v posebnem protokolu. Končno pravi čl. 14, da je predpogoju sporazuma z Nemčijo povabilo Nemčiji in reparacijski komisiji, da se udeležita Londonške konference.

Dve krizi.

Dočim je plenarna seja Londonške konference ugodno potekala, je prišlo v komisijah od težkih nasprotij. Ko je Herriot govoril v francoski delegaciji o izpraznitvi Porurja, je izjavil general Nollet, da bo prisiljen podati demisijsko, če bi se Herriot vezal glede vojaške izpraznitve Porurja. Nato je sporočil Herriot Mac Donaldu, da more Francija pristopiti k izpraznitvi Porurja šele tedaj, kadar bo varnostno vprašanje rešeno.

V drugi komisiji je prišlo do odprtega konflikta, ker je dejal predsednik ko-

misiije Snowden, da ne more privoliti v pritegnitev reparacijske komisije, ker ta komisija povsodi samo škodo dela, kjerkoli se pokaže. Smatralo, da bo moral vsled te izjave Snowden odstopiti kot predsednik komisije.

Politične vesti.

Prehodni značaj nove vlade. Ministra Pečić in Kulovec sta prejela od radikalnih ministrov Miše Trifunovića in Krste Miletića svoje funkcije šele v torek. Radikalni ministri so izjavili, da sta Pečić in Kulovec tekot pogovora izjavila, da nista prepričana, da bi današnja vlada opozicijskega bloka dolgo ostala na površju, marveč da bo prišel na vlado Jovanovićev kabinet. V tem slučaju, da bi bile stranke sedanje vladne večine pripravljene skleniti gotov kompromis. Radikalni pa so to odbili, ker zahtevajo volitve ali pa vstopijo v brezposlojno opozicijo.

Da je prišlo do vlade opozicijskega bloka, navaja Krsta Cvečarić pred vsem dva vzroka. Prvi vzrok je v tem, ker se ni Pribečeviću posrečilo, da bi privedel s seboj v Samostojno demokratsko stranko večino demokratskih poslancev. To se mu pa ni moglo posrečiti vsled tega, ker ni mogla dobiti Pašić-Pribečevićeva vlada voljnega mandata. Drugi vzrok je bil v tem, ker sta svetovala kralju tako Jovanović, ko tudi Marko Gjurčić kot predsednik radikalnega poslanskega kluba, da bi bile volitve trenutno neoportune. Kralj je bil zaradi tega primoran poveriti sestavo vlade Davidoviću.

V Pribečeviću »Reči« piše dr. Edo Lukinić, da pomeni nova vlada kapitulacijo naše države pred separatističnimi elementi. Todor Aleksandrov, Probujačič se Madžari, Sarkoti in slinči se smeje nove vlade v resnici radovati. Nato dokazuje dr. Lukinić na podlagi raznih dogodkov v Dalmaciji, da so radčevci še danes za republiko. Ostro nastopa Lukinić proti razdelitvi rasorov. Nova vlada je vlada separatistov in se zato po krivici naziva kot vlada sporazuma.

Češki listi skušajo v splošnem biti nevtraln. Veeno pa se opazja, da jim je Davidovićev kabinet simpatičen. Povdarjajo, da se zunanja politika ne bo izpremenila, upajo pa, da pride sedaj do sporazuma s Hrvaati. O slovenskih klerikalcih se ne izražajo. Za vsa češka javnost je bilo imenovanje Davidovića presenetljivo, vsled česar tudi listi ne pišejo toliko o vladi, ko pa o vzrokih, ki so omogočili to vlado.

Nemški komunisti pripravljajo puč. Hamburški »Freidenblatt« objavlja tajne direktive, ki so jih izdali komunisti v svrhu izvedbe puča. S pučem se mora pričeti takoj, kakor hitro nastanejo v zunanji zadevah komplikacije in se stopnjuje v Nemčiji vsled novih davkov draginja. Znamenje za pričetek puča bo atentat, ki se bo zgodil v Berlinu. Udar vojaško oboroženih in organiziranih oddelkov bo izveden ali samostojno ali pa v zvezi s političnimi demonstracijami mas. Kot dan puča se navaja 4. avgust. Ta dan mora komunistična stranka pritegniti k sebi mase ljudstva, prevzeti vodstvo gibanja in ga vojaško organizirati. Takoj nato se morajo izvršiti napadi na vojašnice, Brezposelnosti, vojni pohabljeni, sploh vsi bedniki morajo biti pozvani, da se demonstracije udeležijo.

Načrt splošnega garancijskega pakta. Francija pristala na pakt. Na lanski skupščini Zveze narodov je bilo sklenjeno, da se vse vlade, ki so včlane v Zvezi narodov, vpraša za mišljenje, ako v principu pristajajo na garancijski pakt, ki bi omogočil vzajemno odpiranje vseh članov zveze za ohranitev mira. Današnji »Matin« donalza, da je francoska vlada sklenila brez vsake rezerve pristati na ta garancijski pakt. Po informacijah istega lista je svet narodne obrane, kateremu je predsedoval maršal Foch, sklenil obrazovati posebno komisijo, v katero bodo šli šefi vojnega ministrstva ter general Destigney, kot namestnik maršala Focha, da podvrže projekt, ki ga je izdelalo Društvo narodov, detajlnemu proučevanju. Komisija je soglasno sprejela, da se ta pakt sprejme in bo tako francoska vlada najpoznejše začetkom bodočega meseca poslala v Ženevo odgovor Zvezi narodov, v katerem sprejme projekt za zaključek splošnega garancijskega pakta.

San Paolo so revolucionarji izpraznili. Uradno poročilo braziljske vlade pravi, da so revolucionarji izpraznili San Paolo in da je v mestu vikorakala vladna vojska. Po vseh iz Buenos Airesa beže revolucionarji po izpraznitvi mesta San Paolo v notranost dežele. General Costa je zasedel mesto Jin, ki leži 40 kilometrov južneje od San Paula. Na ta način misli odrezati revolucionarjem pot.

Iz Amerike se poroča, da so volilni izgledi republikancev pri letošnjih predsedniških volitvah zelo ugodni.

Angleški delavci in reparacijsko vprašanje.

Londonška konferenca ima samo ta namen, da najde pot, po kateri bi bilo mogoče doseči izvedbo Dawesovega načrta. V nobeno drugo vprašanje se konferenca nima vmešavati. Kljub temu pa je zavedla delavce debata o Londonski konferenci na čisto drugo pot in danes se v delavskih vrstah ne razpravlja o Dawesovem načrtu, temveč o reparacijah kot takih.

Pojavile so se dve struji. Prva je bolj materialna, druga pa bolj idealistična. Angleško delavstvo težko trpi od brezposelnosti. Če se izvede Dawesov načrt, potem je gotovo, da bo Nemčija silno pomnožila svojo produkcijo in da bo še silneje konkurirala z Anglijo. Posledica tega bo, da bo brezposelnost v Angliji še narasla. Naravno je zato, da se trudijo angleške strokovne zveze doseči izpremembo Dawesovega načrta v tem zmislu, da ne bo nemška nadprodukcija ogrožala angleške trgovine. Strokovne zveze zahtevajo zato, da se prepreči vsako nadležo nemških delavcev. Zlasti se pa ne sme odpraviti osemurnik, kar hočejo izvesti nemški industrialci.

Druga struja med angleškimi delavci pa načelno odklanja reparacije. Vojna odškodnina je po njenem mnenju upravičena le tedaj, če se porabi izključno samo za popravila od vojne porušene ozemlja. Anglija se mora zato svojih pravic do vojne odškodnine odreči in ravno tako smejo vse druge države zahtevati samo toliko, kolikor znaša njihova faktična vojna škoda. Na ta način bi še nemška vojna odškodnina znatno znižala in nevarnost, ki bi jo gotovo povzročila nemška nadprodukcija, bi bila odstranjena.

To stališče angleških delavcev je za sedaj samo še internio vprašanje delavske stranke. Verjetno pa je, da bo v kratkem postalo javno vprašanje. Za delavsko vlado morejo iz tega nastati težke nepravilike. Zlasti vsled tega, ker skušajo liberalci, vsem na čelu Lloyd Georges, iz nasprotja med vlado in stranko kovati političen kapital. Lloyd Georges je sicer eden glavnih krivcev v reparacijskem vprašanju, toda to hoče stari politik izbrisati z demagogijo in danes zastopa v reparacijskem vprašanju bolj delavsko stališče ko Macdonald.

Če bi se pridružili stališču angleških delavcev tudi socialistične stranke Francije, Nemčije in Belgije, potem bi mogli doživeti novo, toda zelo popravljen izdajo Dawesovega načrta.

Slovanski svet.

ČEŠKOSLOVAŠKA.

Enotna pravoslavna cerkev v Češkoslovaški. V zadnjem času so se vsrila v Pragi pogajanja posameznih pravoslavnih skupin. Pred tem se je pogajal šef Dositel z zastopniki pravoslavne cerkve v Podkarpatski Rusiji, škof Gorazd Pavlik pa se je odpravil svoji časti. Dosedaj je bilo pravoslavno gibanje v Češkoslovaški razbito na dve skupini. Ena je priznavala jurisdikcijo carigradske patrijarha, druga pa se je bolj nagibala k srbski pravoslavni cerkvi. Po dolgotrajnih pogajanjih je bil dosežen sporazum in bosta škofa Dositel in Sawiti naprosila carigradski patrijarhat, da velja za Češkoslovaško samo srbska pravoslavna cerkev.

Jugoslovanski častni konzul v Pragi, g. Roko Bradanović je praznoval dne 28. julija svoje petdesetletnico. Roko Bradanović je bil rojen na otoku Visu in se je leta 1896 preselil v Prago. Bil je vedno zvest prijatelj jugoslovanskih dijakov v Pragi in primer zavednega Jugoslavena. K njegovi petdesetletnici tudi naše iskrene čestitke.

RUSIJA.

Pred novo lakoto v Rusiji. O rastoči nevarnosti nove lakote v Rusiji prihajajo vedno bolj alarmantne vesti. Po sovjetskih uradnih podatkih bo letošnja žetev slabjša, kakor pa je bila žetev leta 1920, ko je rasajal po Rusiji onemogočen glad. V Ukrajini se je pridela le ena desetina običajne žetve, dočim je v Polovžju splošne vse uničeno. Pripraviti se je zato treba na hudo lakoto, ker so komunisti žitne zaloge izvozili v tujino, da so tako napolnili svoje vedno prazne blagajne. Za vse od lakote ugroženo ozemlje je bil imenovan Trocki kot vrhovni diktator z neomejenimi polnomočji. Trocki je imenovanje se je zgodilo vsled tega, ker se boje komunisti gladnih vstaj, ki jih bo morala rdeča armada ugasiti.

Strahno izrabljanje otrok v sovjetskem zavetišču. V samarskem gubernskem sodišču je bil te dni končan proces proti upraviteljem otroškega zavetišča »Trud«. Med obtoženci se je posebno »odlikoval« ravnatelj zavetišča komunist Ufimcev. Obtožnica je ugotovila celo vrsto prestopkov in zločinov. Ufimcev je bilo v petnajst letih dokazano, da je nedolotne deklice spolno okužil. Dalje je bilo dokazano, da je povzročil smrt štirih nedolotnih deklic, ker so se mu branile. Obenem z Ufimcem je bilo obsojenih še pet njegovih pomočnikov, od katerih so bile tri ženske. Dokazano je bilo, da so nedolotne deklice prodajali v javne hiše. S pričami je bilo dokazano, da je bilo v dveh letih prodano 96 otrok. Obtoženi so bili obsojeni na pet do deset let težke ječe. Ad slovanski svet.

V Carigradu so odkrili volike poneverbe policijskih uradnikov. Dosedaj je bilo sedem uradnikov aretiranih. Pričakujejo novih aretacij.

Po desetletnem prekinjenju so se v Beiruthu dne 22. julija zopet pričele slavne predstave Wagnerjevih oper.

Dnevne vesti.

Ljubljana, 30. julija.

— Nov šef kabineta v predsedništvu v. r. Za šefa v kabinetu g. Davidoviča je postavljen odvetnik Božidar Vlačić.

— Pravosodni minister na potu v Beograd. Novi pravosodni minister dr. Halibeg Hrasnica potuje preko Bosne v Beograd, kjer ga pričakujejo tekom današnjega dne.

— Razpis. Glasom člana 19. zakona o inspekciji dela se razpisuje konkurz za mesto pomočnika inspektorja dela v Mariboru. Razven splošnim pogojem, morajo kandidati ustrezati tudi sledečim pogojem, predpisanim v navedenem členu zakona o inspekciji dela, in sicer, da so dovršili tehnično fakulteto (strojni ali kemični oddelek) ter da imajo prakso v zasebnih ali pa državnih podjetjih v izmeri 3 let. Plača in drugi službeni prejemki so določeni na podlagi zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih. Kandidati naj pošljejo svoje prošnje s predpisanimi dokumenti neposredno Ministrstvu Socijalne Politike, Osrednji Inspekciji dela v Beogradu, najkasneje do 20. avgusta 1924.

— Odlikovan jugoslovanski učenjak. Znamo beograjski vseučilišni profesor dr. Jovan Cvijić je bil od ameriškega društva geografov odlikovan z zlato medaljo za zasluge na znanstvenem polju.

— Padajoča brezposelnost v Avstriji. Kakor poročajo dunajski listi, je po statističnih zapisih pa brezposelnost v mesecu juniju ob 69.045 na 60.083.

— Socialno politični mednarodni kongres v Pragi. V času od 23. septembra do 6. oktobra se bo vršil v Pragi mednarodni socialnopolitični kongres, na katerega se je prijavilo do sedaj 266 udeležb, med temi 107 iz tujemstva, in sicer iz Amerike, Belgije, Danske, Anglije, Francije, Italije, Španije in Švice.

— Mednarodni brzojavni kongres. Med marca 1925 se bo vršil v Parizu mednarodni brzojavni kongres, na katerega je povabljena tudi naša država.

— Izplačana razlika v povijanju plač monopolskim delavcem. Te dni je nakazala monopolska uprava ravnateljstvu ljubljanske tobačne tovarne potrebne zneske za izplačilo razlike povijanih delavskih mezd od meseca aprila tekočega leta. Ta razlika znaša 4 Din dnevno za vsakega delavca.

— Mednarodni kongres kovinarjev na Dunaju. Ob udeležbi številnih inozemskih delegatov je bil otvorjen preteklo soboto na Dunaju mednarodni kongres kovinarjev delavcev. V predsedstvo so bili izvoljeni zastopniki Avstrije, Nemčije, Belgije, Anglije in Danske. Kot prva točka je bila na dnevnem redu prikopitev ruskih kovinarjskih organizacij mednarodni zvezi kovinarjskih delavcev.

— Eksploatacija našega bazena v reški luki. Prometno ministrstvo bo sklicalo te dni konferenco vseh zainteresiranih ministrstev radi rešitve vprašanj, ki se nanašajo na eksploatacijo našega bazena v reški luki.

— Pogorele štiri žitne kašče. V Rasdorfu ob vzhodni železnici pri Dunaju je uničil požar štiri žitno napolnjene kašče. Škoda cenilo na polidru milijardo kron.

— Dvesto rudarjev podstih. Po vseh iz New Yorka se je dogodila v Gattu (Panžalija) velika rudniška nesreča. V tamoznjih rudnikih so se vdrle ogromne zemeljske plasti, ki so pokopale pod seboj 200 rudarjev. Do sedaj so izveleli na dan 12 mrtvecev.

— Nepatrijotični Macdonald. Svoječasno je bil Macdonald, sedanjí angleški premijer, član golf-kluba v svojem rojstnem kraju. Vsi nepatrijotičnega sadržaja za časa vojne, je bil Macdonald leta 1916 izključen iz kluba. Pred kratkim se je vršila seba kluba, na kateri je bila predlagana ukinitve izključitve. Za ukinitve je glasovalo 65 članov, proti 47. Po klubovih pravilih je sklep sele pravomočen le z dvotretninsko večino glasov in je tako ostal Macdonald še nadalje izključen iz kluba.

— Skandalozna afera v Sarajevu. Te dni je bila v Sarajevu aretirana neka Magda Bedeniković, ki se je že dalje časa bavila z zvočnikom mladih deklet. Imela je razkošno stanovanje, kamor je na različne načine vabila dekleta, ki na svoj račun navajala na razne perversnosti in jih potem proti plačilu oddajala raznim bogatim Sarajevcem in tujcem. Dosedanja preiskava je dokazala, da je na ta način upravnih dvajset deklet. Med temi jih je nekoliko tudi iz uglednejših sarajevskih rodbin. Dve desetletni žrtvi iz zvočnice sta splošno okuženi. Kakor se je zvedelo, sta ju izbrala dva sarajevska trgovca, ki sta ju okužila. Magda Bedeniković je od začasa dajala dekletom po 200 Din za enkratni obisk v njen hiši, pozneje je znižala to plačo na sto dinarjev, a ko so bile dekletke v umazano obrti popolnoma vplelane, so prejemale le še po 50 Din in tudi manj. V to afero je zapletenih več uglednih in bogatih sarajevskih trgovcev.

— Katastrofalna povodnja v Indiji. Te dni je povzročila ob zapadni indijski obali velikanska povodnja ogromno škodo. Povodnja je v Londonu je v mestu Bombay mrtvih bilo 10 tisoč ljudi. V Calcutti so se morali ljudje reševati v čolnih iz hiš. Porušeni je okoli 10 tisoč hiš. Stevilni človeški žrtve se še ni dalo točno ugotoviti.

— Brezposleno obleganje roparja Terenta. Kakor smo že poročali, so odredile rumunske oblasti formalno obleganje glavarumskega roparja Terenta v Braili. Terente, ki se odlikuje po čudoviti spretnosti in prisotnosti duha, pa je tudi to pot zmešal oblegovalcem štrene. Med tem, ko je vohavito hotelo zajeti roparja v njegovem skrivališču, je Terente mirno večerjal v neki gostilni blizu kolodvoza. Ko je odšel iz gostilne, se je podpisal na jedilni list. Malo nato so trije maskirani roparji napadli neki madžarski brod, ki je priplul po Donavi. Mornarji ki je imel na brodu stražo, so zvezali, mu zamašili usta in pobrali vse dragocenosti. Ta napad se pripisuje Terenti. Po bukarskih ulicah prodajajo sedaj neke brosure, ki vsebuje življenjepis in delovanje roparja Terenta.

— Od banditov napadeno rumunsko mesto. Mesto St. George so te dni napadli roparji. Med polico in banditi je prišlo do vročega boja, ki je trajal več ur. Slednje so morali roparji odnehati in so se umaknili v gozdove.

— Oče ustrelil svoje slaboumne otroke. V Oberburgu v Švici je te dni neki tovarniški delavec ustrelil svoje tri slaboumne otroke, od katerih je bilo enemu 7, drugemu 6, a najstarejšemu 12 let. Dva otoka sta ostala na mestu mrtva, a tretji je smrtno ranjen. Po izvršenem dejanju se je oče sam ustrelil v usta.

1.— Od doma je pobegnil dne 27. t. m. 9-letni Stanko Hinec, sin sodarja na Celovski cesti. Fantiček je bos in brez pokrivala.

Maribor.

Seja mariborskega občinskega sveta se bo vršila v petek ob 19. uri.

Pobeg iz kaznilnice. Včeraj sta pobegnila z dela v Zalcu Ivan Zupanc in Franc Samec, ki sta bila zaprta v celjskih zapornih radi tatvine.

Mala Kronika. Radi ljubosumnosti sta se sinoči skofutala na Meljski cesti dva ljubimca enega in istega dekleta. Potolazila z deklica zagnala pod motocikel, ko se je peljal po Koroški cesti, lesen obroč, Matačič je padel z motocikla in se poškodoval. Akademik A. P. je sinoči zvečer ekserciral »genzemaš« po Frankopanski cesti. Ustavil ga je seveda stražnik.

Vlom v Zabukovici. Dne 27. t. m. je neznan tat vlomil okrog 5.—7. pop. v hišo Francu Subija, posestnika v Zabukovici in odnesel nekaj obleke in perila ter drugih stvari v vrednosti 1700 dinarjev.

Policijske prijave. Dnes je prejela policija 11 prijav in sicer: 3 kaljenje nočnega miru, 3 okrožanje osebne varnosti, 1 prestopke obrtnega reda, 1 nedovoljena nošnja orožja, 1 prestopke proti predpisom za izvoške, 1 kršenje avtomobilnih predpisov in 1 vožnja brez luči.

Arrestacija. Policija je včeraj aretirala 4 osebe in sicer 1 radi potepuštvu in 3 radi razgrajanja.

Dopisi.

Moravce. Kljub klerikalnemu duhu lepe moravske doline se je zahvaliti vrhim propagatorjem vzvišene šolske misli, da smo imeli v nedeljo na Vrhpolju priliko videti plodove šolske telovadnice. Kljub slabemu vremenu se je zbralo na Vrhpolju lepo število domačinov in tudi okoliški gostje so bili častno zastopani. Osebito Litilčan in Vačani so se udeležili prireditve v častnem številu. Omenimo naj tudi Domžale in Mengeš. Ljudstva bi bilo brezdomno še enkrat toliko, da se niso zbal dežja. ki tvorijo pri naših slabih prometnih razmerah mnogo večjo vlogo, nego je drugje. Obširnost je z zanimanjem sledilo izvajanjem vaj, ki so jih izvajali gostje, predvsem pa so nas presenetili domači Sokoli pod vodstvom načelnika br. Martina Šilbarja, ki v preciznem izvajanju prostih vaj skorajda ne zaostajajo za inštnimi telovadci, ki imajo gotovo več prilike, da posejajo telovadnice. Med prireditvijo je sicer klerikalna godba. Po prireditvi se je razvila na vseširnem prostoru prisrčna domača zabava, ki se je nadaljevala v gostilniških prostorih br. Polžarja.

Pri tej priliki naj omenimo plodove klerikalne vzgoje, ki je pri nas na vrhuncu. Med obhodom šolskega po vasi s šolskimi konjeniki na čelu je izbruhnil pred gostilno Peto, kjer so se zbrali Orli, na dan vse sovražnosti pristavev krščanske ljubosti do bližnjega. Silili so se »spuše« klicati in nekateri »šarovski vojaki«, kakor jih naziva tukajšnja napredno prebivalstvo, so dali svojim čustvom daska čelo s pluvanjem. No, g. nadučitelj br. Toman jim je dal med svojim pozdravnim govorom dostojno, toda primerno lekcijo. Njegov govor, kakor kratek pozdrav br. Polžarja in govor br. Korenjaka so bili sprejeti z velikanskim odobravanjem — navzoči klerikalni razgrajali so molčali kot grobovi. Kaj pravi k takim izbruhom »Slovenec«, ki je istega dne pisal med brzojavkami, da je že po klerikalnem programu izključeno vsako sovražstvo. Na take sovražnosti odgovorite Sokoli s podvojenim delom! Strmimo naprej po začrtani poti!

Prosveta.

V založbi pevskega društva »Ljubljanski Zvon« izide v septembru nova edicija 10 moških in mešanih zborov. Uredil Zorko Prelovec. V zbirki bodo zastopani skladatelji Emil Adamič, Janko Ravnik in Stanko Premrl z novimi, po večini se neizvajanimi moškimi in mešanimi zbori. Naslovno stran tisdaje je naslikal akademski slikar prof. Šušta Santele.

Otroške pesmi. Uredil Srečko Kumar, naslovno stran naslikal Fran Kralj, izdala in založila Zveza slovenskih učit. društev v Italiji. — Dragocen dar našim šolam, ki do sedaj niso imele razven narodnih pesmi nikakega gradiva za petje v nižjih razredih. Skladatelji Adamič, Kogoj, Vodopivec, Grlica, Pahor, Lajovic in Premrl so v ti zbirki poklonili bisere mladinskih pesmi. Želim, da bi te zlate knjige ne manjkale v nobeni šoli, želimo pa tudi, da bi skladatelji svojim pesmicam napisali spremiljeva za klavir ali harmoniko. — Zbirko prodaja Matična knjižnica na Kongresnem trgu v Ljubljani.

Skladatelj Emil Adamič je zložil »Svatoške pesmi« za mešani in moški zbor, nekako slovensko rukovet. Zelo posređeno skladbo bo izvajal v prihodnji sezoni pevski zbor Glasbene Matice pod Srečkom Kumarjem.

Pet novih moških zborov. V vrsto založnikov skladb je s pogumnim korakom stopil šentjakovski pevski zbor v Ljubljani in izdal v lepi opremi, na trdem papirju in lično litografirano pet novih, še nenatisnjenih moških zborov, štiri Pavčičeve in enega Adamičevega, Pavčičevo »Dekle med rožami« je prilicno, lahke moški zbor, katerega bodo zbori prav radi peli, dočim njegov kvartet »Dekle v rdečih tulipih« že zahteva več. »Kmečka balada« rabi izvrstnega basista recitatorja. »Nagrobica« bo dobrodošla našim pevskim zborom, učinkovala bo pa le v številnih zborih. Ti Pavčičevi zbori so melodiozni in pevni. — Adamičeva skladba »Narodno« je daljša, za izvajanje nekoliko težji zbor, ki zahteva precejšen obseg glasov in izvršene pevce. V konceptu in izpeljavi je izvrstna, v harmoniki zmerno moderen. Primeren bi bil po svojem besedilu za nagrobnico. — Cena posameznih partituram je po obsegu različna, večder razmeroma nizka. Ker je prepisovanje glasov prepovedano, naj vsak zbor kupi toliko partitur, kolikor ima pevcev. Zadnji čas je, da se naši pevci privadijo betja iz partitur. — Vseh pet moških zborov dobite v šentjakovski knjižnici na Starem trgu. — Priporočamo zborom nakup.

Lastniki: Konzoriji »Narodnega Dnevnika«. Glavni in odgovorni urednik: Železnikar Aleksander. Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani.

Gospodarstvo.

ITALIJANI O DINARJU.

»Corriere Adriatico«, ki izhaja na Reki, je priobčil dva zanimiva članka o našem dinarju. Prvega je napisal dr. Segnani pod naslovom: »Nazadovanje dinarja in italijansko gospodarstvo«, drugi članek pa je izšel iz peresa dr. M. O. in se imenuje »Spekulacija v škodo jugoslovanskega dinarja«. V obeh člankih se poudarja, da je glavni krivec padca dinarja Dunaj, kjer je dospela finančna kriza do vrhunca, ki vpliva sedaj vsled ozkih zvez Dunaja z Jugoslavijo škodljivo za dinar. Oba pisatelja opozarjata zato italijansko javnost, da stopi na mesto Dunaja in plasira v Jugoslavijo svoje odvise kapitala.

Izvajanjem obeh pisateljev je dodelo uredništvo sledeče opazke: Nazadovanje dinarja je zelo vznemirilo jugoslovansko javnost. O padcu dinarja smo že napisali nekaj svojih opazovanj. Danes prinašamo zopet dvojce člankov, od katerih je prvi napisan od Italijana, drugi pa od Jugoslavena. Resnica se da sedaj lahko dognati in leži nekako v sredini obeh mnenj. Denarna kriza Jugoslavije je v navideznem nasprotju z bogastvom dežele, ker je Jugoslavija v resnici zelo bogata in z znatnimi izvori blagostanja obdarjena dežela. Toda Jugoslavija manjka prave organizacije. Dežela je komaj stopljena v nacionalno državo in zato še ni uspela, da bi valorizirala izvore svojega blagostanja.

Gospodarstvo se tlači od tujih bank, ki nastopajo pod vidom domačih podjetij in pobirajo naravnost oduške obresti. Zelo omejena množina denarja se vrhu tega tezavirava na kmetih, ker se ljudje iz raznih vzrokov ne upajo izročiti denarja v hranilnice. Od tega kriza, za katero pa je samo en lek: povečati valorizacijo industrije in jo s tujim kapitalom dvigniti. Tuji kapital pa je treba uporabiti za investicije in ne za spekulacije. Pred vsem pa je treba iz gospodarstva popolnoma odpeljati politiko.

K temu dostavlja »Jugoslovanski Lloyd« sledečo umestno pripombo. Da lažje pridemo do tuje kapitala, je potrebno, da se nehalo pri nas neverjetno visoke obresti. Vsi deli obresti misli tujec, da se bo denar porabil samo v spekulacije in zato ne dá denarja.

Razstava konj na Ljubljanskem velesejmu. Po soglasnem sklepu Kmetijskega odseka Ljubljanskega velesejma se priredi na dan 24. avgusta t. l. samo razstava konj. Razstava goveje živine se je morala na podlagi došlih prijav za letos iz raznih tehničnih vzrokov opustiti. Prišla sta za razstavo se sprejemajo še do 5. avgusta t. l.

Sport.

Program II. otieljetnega izleta Srp. planinskega društva v Karavanke in Juljske alpe 1924. Dne 2. avgusta t. l. ob 10. uri 43 m. prihod Srp. PD v Ljubljano. Obed in sestanek na vrhu »Zvezde«. Event. izlet na Ljubljanski grad. Obed gostov ob 15.10 uri čez Jesenice na Bled. Jezerska slavnost »Jadranske Straze« na jezeru. Dne 3. avgusta ob 6. uri 25 minut odhod z vlakom do Podhoma in skozi Vintgar na Dobrovo ter na Jesenice. Dohod ob 9. uri 10 minut ali 14. uri 20 minut. Obed. Popoldan izlet na Spodnje kočice (event. do Kadlinske kočice) na Golici. Dne 4. avgusta ob 5. uri odhod iz Kadlinske kočice čez Klek —Hruški vrh—Babo v Mojstrano. Obed. Izlet k Peričku. Ob 17. uri 55 minut odhod s vlakom v Kranjsko goro. Skupna večerja in sestanek turistov. Dne 5. avgusta ob 5. uri odhod čez Krizke vode v Aljažev dom v Vratih. Dne 6. avgusta ob 5. uri odhod čez Prag v Triglavski dom. Dne 7. avgusta ob 5. uri 30 minut odhod na vrh Triglava (solnčni vzohod). Odmor. Ob 6. uri sestop v Aleksandrovo dom. Odmor. Obed čez Hribarico v Kočo pri Triglavskih jezerih. Dne 8. avgusta ob 5. uri odhod čez Komarce k Savici in v Hotel Zlatorog. Dne 9. avgusta ob 5. ali 6. uri odhod ob Sv. Janeza čez Suho na Gradico in Črno prst. Sestop v Orožnovo (deloma v Malnarjevo) kočico. Dne 10. avgusta ob 5. uri odhod iz Orožnove in Malnarjeve kočice v Bohinjsko Bistrico. Odmor. Ob 9. uri 32 minut ali 13. uri 20 minut iz hotela Markov na kolodvor in z vlakom na Bled (ozir. Beograd). — Z ozirom na ta izlet SRPD vladno prosimo turiste, da ne zasedajo ob naznačenih dnevih omenjenih planinskih koč, da se morejo srbski turisti na tej osrednjevni turi vsako noč primerno odpočiti.

S. K. »Jadrani« ima dne 1. avgusta ob 8. uri zvečer izredni občni zbor v restavraciji pri Roži. Udeležba za vse člane obvezna. — Odbor.

VETERINARSKI SPORAZUM Z MADŽARSKO.

V smislu sporazuma med našo in madžarsko vlado je stopil dne 20. t. m. v veljavo nov veterinarski sporazum za vvoz in prevoz živalskih surovin in predmetov, ki bi mogli povzročiti prenos kužnih bolezni. Madžarska nam dovoljuje vvoz na sledeča tržišča: Trg za glavno živino v Pešti, trg za svinje v Budimpešti in Nagytetyeny, opron, Segedin in Barč, trg za rejno živino v Pešti.

Uvoz iz naše države se sme vršiti samo preko postaj Subotica, Koprivnica, Virovitica, Beli Manastir in Batina Meždan. Vsaka država si pridržuje pravico zabrane, če bi se izkazalo, da vlada v področju druge države kužna bolezen. O stanju bolezni se obveščati obe državi vsakihi 14 dni medsebojno. Za izvoz in prevoz so določene posebne kontrole, ki jih vrše veterinarji. Posebne olajšave so določene za obmejni promet v pasu 10 kilometrov. Pogoji so podobni, imajo samo ta namen, da preprečijo tihotapstvo.

Sporazum je za nas velika važnost, ker je velik del našega izvoza navezan na prevoz preko Madžarske, kar je bilo doslej zvezano z velikimi težavami, katere so Madžari se nalašč umetno povečevali, ker smo bili njihov konkurent.

INDUSTRIJSKO-OBRTNA RAZSTAVA V MARIBORU

od 18. do 28. avgusta 1924.

Razstava se vrši v poslopju Dekliške mešanske šole. Cankarjeva ulica, na dvorišču iste in na vrhu dnevnega zavetišča in ne v Gbtzovi dvorani, kakor so nekateri listi pomotoma poročali.

Pisarna razstave se nahaja na razstav-nem prostoru v Cankarjevi ulici št. 5 (šola), kjer dobre interese vse potrebne informacije.

Razstavljalci — obrtniki in industrijalci lahko postavijo svoje predmete že sedaj na razstavni prostor. Definitivna dodelitev se bo šele izvršila prihodnje dni. Ko se bodo prostori dodeljevali, se pokličejo razstavljalci na lice mesta, tako, da bo vsak razstavljalce takoj lahko svoje želje glede prostora povedal.

Obrtniški vajenci, kateri mislijo na letošnji razstavi razstaviti, naj takoj pošljejo svoje prijavitelje, da bo mogel odbor pravdašno in pravilno razdeliti prostore. Predmeti, ki jih mislijo vajenci razstaviti, lahko takoj na razstavni prostor dostavijo. Vajenci izdelajo vaše predmete čisto, lepo in lepoto, ker se bodo isti ocenjevali in le po letu in čistem delu ocenili.

Žetev krompirja bo letos zelo dobra. V Sloveniji bo letos krompirja za 1200 vagonov več ko lani. Velika količina krompirja je ostala še od janskega leta. Slovenški krompir se bo izvažal pred vsem v Italijo.

Cena kruha. V Zagrebu s strahom pričakujejo podražitev kruha. Po računih zagrebških trgovcev pa ni strah popolnoma upravičen. Od enega kilograma moke se dobi 1400 gramov kruha. Vsa pekovska režijsa se pokrije s 400 grami kruha. Teža kruha se kontrolira, ne kontrolira pa se teža drobnega peciva. Tako dajejo »skalzerce« zelo lep dobitek. Iz enega kilograma moke se dobi 33 kajzerje, kar pomeni vsote 17 in pol dinarja. Vsi deli bi morali ostati cene kruha neizpremenjene, pa čeprav se je moka nekoliko podražila. Isto velja seveda tudi za slovenska mesta.

Beograd—Bratislava. Pogajanja na otvoritve direktne telefonske zveze med Beogradom in Bratislavo so zaključena. Ker je proga že gotova, bi se v najkrajšem času mogel otvoriti telefonski promet.

Za kratek čas.

Pri sodniku.

— Kako se pišete?
— Janes Zemlja.
— Kaj ste?
— Pek.
— Koliko imate otrok?
— Štirinajst.
— Kako dolgo ste oženjeni?
— Štirinajst let.
— Povejte mi vendar, človek božji, kdaj pa pravzaprav pečete!

V šoli.

Učitelj: Francek, kako je to, da tako slabo čitaš? Ko sem bil jaz tako star ko ti, sem čital popolnoma dobro.
Francek: Ste imeli pač boljšega učitelja.

Izmenjava brzojav.

Sin: Kje je ostalo onih 600 Din, za katere sem prošil.
Oče: Pri meni. Te pozdravlja Tvoj oče!

Casi se izpreminjajo.

Ko je bil papaž Sikst V. še preprost duhovnik, je bil zelo skromen. Živel je samo od vode in kruha. Tedaj je govoril ljudem: Življenje pri kruhu in vodi zadostuje popolnoma za ljudsko srečo. Ko pa je postal papaž, je čisto premenil svoje življenje in tedaj je govoril: Aqua et panis vita canis. (Življenje pri kruhu in vodi je za psa.)

Tužnim srcem naznanjamo žalostno vest, da je naša Iskreno ljubljena mati, sestra, stara mati, tašča itd. ga.

Katarina Kisovec,

delavka v Tobacni tovarni v Ljubljani,

včeraj ob 11. uri ponoči previdena s Sv. zakramenti nena-doma preminula.

Pogreb blage pokojnice se vrši jutri 31. julija ob 5. uri popoldne iz deželne bolnice.

Pokojnici blag spomint!

Ljubljana, dne 30. julija 1924.

Ivo Kisovec, Danica Kisovec, Anica Kisovec roj. Jelek, sin, vaukinja, sestra.

To in ono.

NAPOLEON IN ŽENE.

Človek bi mislil, da veliki načrti, ki jih vedno koval veliki korzar, niso pustili Napoleonu toliko časa, da bi se brigal za žene. Pa temu ni tako in vse polno ljubezenskih romanov, ki jih je doživel Napoleon je pričalo, da ni imel Napoleona časa samo za osvajanje sveta, ampak tudi za osvajanje žensk. Kakor pa je bilo pri Napoleonu vse nenavadno, tako je bil nenavaden tudi slučaj njegove ljubezni, kar se posebno vidi v njegovih ljubavnih pismih, katera je pisal skoraj samo svoj prvi soprog Jozefini. Polna strasti so ta pisma in pri njihovem čitanju bi človek mislil, da čuje grmenje kanonov, med katerim so nastala. Tako, ko Jozefine, ni Napoleon pozneje nikdar več ljubil nobene žene. Do svoje druge žene Marije Luize je bil Napoleon sicer nad vse obziren in nežen, toda ljubil je ni. V občevanju z njo se ni čutil prostega in na Napoleonovem dvoru so govorili, da je on bolj bal Marije Luize, ko pa ona njega. Zelo pa si je osvojila Napoleonovo srce grofica Walewska, ki se mu je udala iz patriotizma, da pridobi Napoleona za poljsko stvar. Kakor znano, ni bila njena žrtev zaman. Ščasoma pa se je seveda tudi Napoleon umiril in pripetilo se je dostikrat, da je bil od svojih načrtov tako zavzet, da se ni zmenil niti za najlepšo ženo. Zgodilo se je dostikrat, da je lepotica, ki je bila naročena, zaman čakala v delovni sobi Napoleona in če ga je skušala nalahno opomniti na svojo prisotnost, da je Napoleon nejevoljen zaklical, da naj gre, če neče čakati. Ker so se žene v splošnem zelo rade Napoleonu udajale, je bil vajen, da se v ljubezenskih zadevah vedno zgodi njegova volja. Pa se je dostikrat zgodilo drugače. Tako se je nekoč zaljubil, da se tako izrazimo, Napoleon v dunajsko igralko Adamberger. Igralka je bila po predstavi povabljena k Napoleonu na dvor, da izkaže Napoleonu čast. Igralka se pa ni povabila odzvala, temveč je v pismu prosila Napoleona, da naj jo pusti pri miru, ker je zaročena in ker je njegove milosti nevedna. Napoleon jo je v resnici pustil pri miru. Druga mnenja pa je bila neka druga igralka, ki se je toliko časa nastavljala Napoleonu, do-

kler ni vzbudila njegove pozornosti. Povabljen je bil nato na dvor in mirno prestala vse procedure, katere so zahtevali od njega. Najprej je bila zdravniško pregledana, potem so jo umili, parfimirali in oblekli v lahno obleko, nakar ji je šele bilo dovoljeno osrečiti cesarja.

Na shodu se je uhl. V Lvovu se je te dni odigral na invalidskem shodu nad vse tragičen dogodek. Ker se poljska vlada ni brigala za trpljenje invalidov, so ti ostro napadali vlado. Naenkrat pa je skočil na govorniški oder mlad invalid, potegnil samokres in se v znak protesta proti vladi ustrelil. Bil je na mestu mrtve.

Iz sovjetske Rusije, Moskovsko glasilo sovjetskih železničarjev prinaša sledečo zanimivo notico. Nek naš tovariš železničar je zapazil v bližini Moskve celo skupino popolnoma nagih moških. Misli je, da so to kakšni moderni častilci gokote, ker je v svobodni republiki itak vse dovoljeno. Skoraj nato pa je zapazil večjo skupino žensk, ki so bile tudi popolnoma nage in hodile brez sramu ob železniški progi. Železničar je pričel tedaj stvar preiskovati in je dočkal, da hodijo ljudje brez obleke, ker so tatvine oblek v kopalšču tako pogoste, da je edino sredstvo, da se morejo kopati, ne da bi jim bila obleka okradena to, da hodijo h kopanju nagi. Če je to res, seveda ne moremo ugotoviti, mislimo pa: da bi se mala krpica že našla, ki je tatovi ne bi ukradli s telesa.

Drag pravopis. Nekoliko angleških in francoskih matematikov si je stavilo za nalogo, da zračunajo, koliko se po nepotrebnem potroši, ker se pišejo v francosčini in angleščini črke, katere se ne izgovarjajo. Po dogem računanju so ti učenjaki izračunali, da se v vseh francoskih listih letno natiska najmanj 108 milijard črk, od katerih je najmanj 14 milijard nepotrebnih. Za tisk teh nepotrebnih črk, se porabi letno za 12 milijonov frankov črnila in za 26 milijonov preveč papirja. Na Angleškem pa se porabi vsled nepotrebnih črk letno za pol milijon funtov preveč črnila in za 4 milijone preveč papirja.

Naročajte "Narodni Dnevnik"!

Sodišče.

TISKOVNA PRAVDA.

Matija Koren, bivši komunistični poslanec v Trbovljah toži »Jutro«, ker mu je očitalo, da je zloglasen človek, da je bil svojočasno radi defraudacije aretiran (postopanje je bilo pozneje ustavljeno), da je ustanovil z drugimi vred izkoriščevalno društvo in uvedel celo strahovladu sumljivih elementov, da se je zapravil občinski denar in se ustanavljali razni fond, k čimur je pokrajinska vlada (bila je takrat še radikalna), tiščala obe oči.

Zastopnik »Jutra« ponudi dokaz resnice in prosi, da se v svrhu izpeljave tega dokaza obravnava preloži. Senat je predlogu ugodil.

KURIVO JE DRAGO.

so si mislili M. D. Jostina B., France B. in knjigovez H. D. in so hodili prvi trije na inž. Dukičevu skladišču od jeseni do spomladi les krast, tako, da so ga nakradili vsega skupaj 14 m³ v vrednosti 6000 kron. Ker so rabili tudi nekaj opeke, so odnesli tudi deset komadov opeke. Les so nosili v drvarnico shranjevat. Zato so obtoženi prvi trije radi hudodelstva tatvine, H. D. pa radi sokrvice, ker je ukradeni les skrivljal. Les je bil večinoma slabše vrste, bili so večinoma takozvani odpadki.

Obsojeni so bili M. D. na en mesec, Jostina B. na poldrugi, France B. na en mesec in H. D. na poldrugi mesec ječe.

STAR ZNANEC SODNIJE.

Adolf Horvat je 40% invalid, nakar je jako ponosen.

Predsednik: »Lepo po pravici vse povejte. Veste, je najlepši.«

Obtožene: »Ja.«

Predsednik: »Kolikokrat ste bili že kaznovani?«

Obtožene: »Obtožene trdi, da 18krat. Predsednik pa ugotovi, da samo 8krat.«

Predsednik: »Obtoženi ste, da ste ukradli Alojziju Žagarju trokolo; neki ključ ste razžalili; — ja, pa beračli ste tudi! — No, kaj pravite na to?«

Obtožene: »Se ne vjema. — Bom povedal, kako je bilo. Jaz sem 40% invalid. Žagar je tudi invalid. Invalid invalidu ne

bo ukradel kolesa! — Poprosil sem prišel v ono hišo. To je res. Ampak mislim, da je to tudi »moja pravica.« zakaj povedal sem da sem 40% invalid... No, v večji zagledam kolo. Interesiralo me je. Pa sem si mislil: »Poskusimo malo, kako vozi takole kolo, pa sem »ga« zajahal. — Ukrasti ga pa res nisem mislil, gospod!«

Predsednik: »Kako je bilo pa s stražnikom?«

Obtožene: »Se ne spominjam. Sem bil pijan. Udeležil sem se veselice na Taboru. Devet vrčkov sem ga izpil, pa še drugim sem jih nekaj plačal!«

Priča Žagar trdi z vso odločnostjo, da je hotel obtožene kolo ukrasti in ne samo »poskusiti.«

Obtožene: »Smešno! Brez suknjiča sem bil in takoj bi me bili prijeli... Tako neumen nisem. Sploh sem pa že rekel: »Invalidu, revčku ne bom kolesa ukradel...« Pijan sem bil pa tudi tako, da sem se šele drugi dan zavedel.«

Priča Miha Štok, policijski stražnik, ki hoče na občo veselost prisegati z levo roko mesto z desno — izpove, da je prišel z obtožencem v konflikt v neki gostilni, ker ta ni imel denarja, da bi plačal zapitnik, nakar je natakarcia njega poklicala, da intervirna. Obtožene: »Kaj, Ti smrkevec boš mene aretirati?!, ter se mu je zoperstavil. Vnjen je bil precej hudo, vendar na tako, da ne bi vedel, kaj dela.«

Predsednik: »No, ali ste čuli Horvat?«

Obtožene: »Sem. Kar je stražnik povedal, je mogoča, da sem mu rekel. Se mi ne zdi nič čudno. Spominjam se pa ne. Ampak glede kolesa se pa ne vdam. Izposoditi sem si hotel kolo v pijanosti, da bi se bil peljal na Bled h kralju. Sploh sem imel pa 1 milijardo mark v žepu. — (Predsednik: To ni nič!) Kar se pa ključa tiče, sem si ga pa hotel shraniti za spomin na lepše čase...«

Sodba: Glede tatvine trokolea oproščen, za ostale delikte se bo pokoril mesec dni v zaporu.

PRETEP V KAVARNI ZALAZNIK.

Orjunaša inž. Kranjc in Galzigna sta tožena radi znanega kravala s stavcem Golmajerjem v kavarni Zalaznik.

Obtožba trdi, da je prišlo med inž. Kranjem in Golmajerjem radi besede »buržuja« do prerekanja. Golmajer je imenoval v šali svojega tovariša Gajeto »buržuja«, nakar ga je inž. Kranjc, ki je očitno mislil, da hoče Golmajer njega in njegovo družbo zbadati, stavil na odgovor, koga da misli prav za prav. Golmajer je odgovoril, da z inž. Kranjem sploh ni govoril ter je pristavil vprašanje, kaj da išče inž. Kranjc pri njegovi mizi. Inž. Kranjc je nato Golmajerja pozval, da zakliče »Živijo Jugoslavija«, kar se je zgodilo. Kljub temu pa je inž. Kranjc čeva družba Golmajerja napadla, osuvala in obrcala, Galzigna mu je vrgele kozarec proti glavi, ki pa je zgrešil svoj cilj in inž. Kranjc pa je obdolžen, da je Golmajerja udaril s palico po glavi.

Tako torej obtožba. Inž. Kranjc zanika in trdi, da takrat sprehodne palice sploh nima.

Danes je bilo zaslišanih šest prič, od katerih so se tri izjavile v smislu obtožbe. Ker pa zadeva še ni dovolj pojasnjena, je bila obravnava v svrhu zaslišanja nadaljnjih prič preložena.

Najboljše se kupi brez dvoma „Pri nizki ceni“ Ignac Žargi, Ljubljana Sv. Petra cesta šte. 3

nudi cenj. odjemalcem razno damsko moško in otroško perilo, razne nogavice v vseh barvah, svilene flornogavice za dame od 38 D naprej. Velika izbira moških nogavic ter velika izbira potrebščin za šivilje kakor razne nake, trese, svile, vezenin itd. Znižane cene! Znižane cene!

»Ko ste vi, gospod Tarzan, prekrižali njune načrte, sta skušala ta dva moža omadeževati moje ime mesto grofovega. Če bi mu dala potrebne informacije, sta obljubila, da ne storita ničesar proti meni; drugače pa bi Rokof, ki je stal zunaj, obvestil kakega častnika, da sem se z nekim moškim zaklenila v kajuto. Pretel je, da pove vsakomur, kogar sreča na ladji, in ko bi se izkricali, bi povedal celo stvar žurnalistom.«

»Kaj ni bilo to nekaj strašnega? Toda jaz sem slučajno vedela nekaj o gospodu Pavloviču, kar bi ga v Rusiji spravilo na vislice, če bi vedela petrograjska policija o tem. Grozila sem mu, da ga tam naznanim in potem sem se sklonila k njemu in mu pošepetala neko ime v uho. Tedaj mi je skočil kakor zver na vrat in bi me zadavil, če bi vi ne posegli vmes.«

»Podležal! je vzkliknil Tarzan.

»Prijatelj moj, to nista le podeleža, to sta prava peklenščka. Bojim se za vas, ker ste si nakopali njuno sovraštvo. Prosim, bodite neprestano na preži. Recite mi, da hočete biti meni in ljubo previdni, ker bi ne mogla nikdar pozabiti, da ste zavoljo mene imeli nepravice.«

»Jaz se jih ne bojim,« je odvrnil on. »Preživeli sem že hujše sovražnike, kakor sta pa Rokof in Pavlovič.«

Opazil je, da ne ve ničesar o dogodku v ulici Moule in zato je molčal, ker je ni hotel oplašiti.

»Zakaj ne izročite lopova oblastim, da bi imeli mir pred njima? Te bi kaj hitro opravile z njima.«

Trenutek se je obotavljala odgovoriti. Potem je rekla: »Branita mi dva vzroka. Prvi veže grofa, da ne stori v tej zadevi ničesar. Druga pa do slej še nisem nikomur povedala — le Rokof in jaz ga poznavata. In zdaj...« in potem je čakala in ga namenoma dolgo motrila.

»In zdaj...?« je vprašal smehljaje.

»In zdaj ne vem, kako je to, da bi vam rada zaupala to, kar se nisem nikdar drznila izdati svojemu možu. Nadejam se, da me bodele razumeli in da mi pokažete pravo pot. Morda me ne bodele šodili prestrego.«

»Bojim se le, da bom slab sodnik,« je odvrnil Tarzan, »če bi bili krivi umorja, bi dejal, da bi vam bila žrtev lahko hvaležna za tako sladko smrt.«

»O, dragi moj!« je odgovorila, »tako hudo vendarle ni. Tedaj najprej vam povem vzrok, zakaj grof ne zasleduje teh dveh mož in če bom imela potem še dovolj poguma, vam izdam tudi, zakaj se jaz ne drznem. Prvi vzrok je ta, da je Nikolaj Rokof moj brat. Rusa sva. Nikolaj je bil zmirom slab človek, odkar se ga spominjam. Iz ruske armade, kjer je bil stotnik, je bil nečastno odpuščen. Takrat je bil velik škandal, toda čez nekaj časa se je stvar pozabila in moj oče mu je preskrbel mesto v vohunskem oddelku.«

»Nikolaju so pripisovali marsikatero strašno zločino, toda on je znal zmirom uteči kazni. Končno se mu je posrečilo vedno na ta način, da je potom krivega pričevanja obdolžil svojo žrtev veleizdaje in ker je ruska policija vedno pripravljena verjeti podobnim obdolžitvam, je obveljala njegova izpoved in sam je ostal nekažnovan.«

»Kaj ni napravil z vsemi nad vami in vašim so-progom poizkušnjimi zločini vse pravice sorodstva?« je vprašal Tarzan. »To dejstvo, da ste njegova sestra, ga ni oviralo, da bi ne skušal omadeževati vašega imena. Torej ni treba, da bi vi imeli kakšne obzire z njim, milostljiva gospa!«

»Ali,« je dejala, »pozabili ste na drugi vzrok. Če mu kot svojemu bratu nisem dolžna obzirnosti, pa vendar ne morem tako lahko skriti svojega strahu pred njim, ker ve za neki gotovi dogodek v mojem življenju.«

Po kratkem premoru je nadaljevala:

»Zdi se mi, da je najbolje, če vam povem vse, ker čutim, da vam bom prej ali slej vendarle povedala. Vzgojena sem bila v samostanu. Ta čas sem spoznala nekega moža, o katerem sem mislila, da je poštenjak. Takrat sem se malo vedela o ljudeh in o ljubezni. V svoji neizkušenosti sem si domišljevala, da ljubim tega moža in na njegovo prigovarjanje sem ušla z njim. Hotela sva se poročiti.«

»Bila sem vsega skupaj natanko tri ure z njim in sicer pri belem dnevu in javno na — železniških postajah in v vlaku. Ko sva dospela v kraj, kjer bi morala biti najina poroka, sta iztopila z nama vred dva policaja, ki sta njega aretirala. Prijela sta tudi mene, toda ko sem jima povedala svojo povest, sta me pustila, vendar sem se morala v spremstvu neke nune vrniti v samostan. Kakor se zdi, ni bil mož, ki me je snubil, nikak gentlemen, pač pa vojaški ubežnik, ki ga je iskalo tudi civilno sodišče. Sploh je bil znan policiji po vseh deželah.«

»Zadevo je vodstvo samostana potlačilo. Niti moji stariši niso izvedeli ničesar o tem. Toda pozneje je spoznal Nikolaj tega lopova, ki mu je vse povedal. In zdaj mi preti, da bo grofu odkril vse, če ne storim, kar želi.«

Tarzan se je smejal.

»Kakšna majhna deklica ste še! Ta povest, ki ste mi jo zaupala, ne more prav nič škodovati vašemu dobremu glasu in če bi v svojem srcu ne bili več mlado dekle, bi morali že sami to uvideti. Povejte še danes zvečer svojemu soprogu celo stvar, kakor ste jo povedala meni. Če se prav ne motim, se bo smejal vaši bojazni in bo podvzel takoj potrebne korake, da spravi tega dragocenega brata v zapor, kamor spada.«

»Želim si le, da bi imela toliko poguma,« je dejala, »toda jaz se bojim. Zgodaj sem se naučila strahu pred možmi. Najprej sem se bala mojega očeta, potem Nikolaja in potem samostanskih očetov. Skoro vse moje prijateljice se boje svojih soprogov; kako bi se ga ne bala tudi jaz?«

»Ne gre mi prav v glavo, zakaj bi se žene bale mož,« je Tarzan zamišljeno dejal. »Jaz sem bolj doma med prebivalci džungle in tam je večkrat narobe, razven pri črnih; toda ti stojiš po

mojih mislih še eno stopinjo nižje kakor živali. Ne, ne morem razumeti, zakaj bi se civilizirane žene bale moža, ko je ta vendar zato ustvarjen, da jo čuva. Jaz bi se ne mogel privaditi zavesti, da se me kaka žena boji.«

»Tudi jaz ne verjamem, prijatelj moj, da bi se vas kaka žena bala,« je tiho rekla Olga de Conde. »Poznam vas šele nekaj časa in čeprav zveni morda neumno, moram priznati, da ste vi edini mož od vseh, kar jih poznam, katerega bi se nikdar ne bala. Čudno, posebno ker ste zelo močni. Čudila sem se, s kakšno lahkoto ste v oni noči izbacili Nikolaja in Pavloviča iz moje kajute. To je bilo naravnost nekaj posebnega.«

Ko je Tarzan čez nekaj časa odšel, se je čudil, kako krepko mu je stisnila roko, ko ga je odločila in s kakšnim posebnim povdankom ga je prosila, naj ji obljubi, da bo jutri zopet prišel.

Spomin na njene polzaprte oči in njena ljubka usta, ko se mu je nasmehnila pri odhodu, ga ni zapustil cel dan. Olga de Conde je bila zares lepa žena in Tarzan je bil mlad samotar, čigar srce je bilo žejno ljubezni.

Ko se je grofica po Tarzanovem odhodu obrnila, je naenkrat stal pred njo Nikolaj Rokof.

»Od kdaj si tu?« je zakričala in se prestrašena umaknila.

»Že delj časa kakor tvoj ljubimec,« je odvrnil on in jo zlobno pogledal.

»Stoj!« je ukazala. »Kako se drzneš reči kaj takega meni — svoji sestri!«

»Dobro, draga Olga, če ni tvoj ljubimec, se prav rad opravičim, toda ti nisi kriva, da ni. Če bi

le desetino toliko poznal ženske kakor jaz, bi ležala ti sedaj v njegovem naročju. Neumen norček je, Olga. Da, vse tvoje govorjenje in ravnanje ga je očitno vabilo, toda on ni tega menda niti opazil.«

Grofica si je tiščala ušesa.

Oglašujte v Narodnem Dnevniku!

MAI OGLASI

Kontoristinja

absolutninja 2. razr. trgovske šole, večja strojopisja, steno-grafije ter vseh pisarniških del, poštena iz siromasne družine išče službo kot kontoristinja ali prodajalka v mestu ali na deželi. Ima 1 1/2 letno pisarniško prakso z dobrimi referencami. — Vajena vseh del v skromni domačiji, bi bila v izven uradnem času lahko opora gospodinj. — Zčasno reflektira samo na oskrbo v hiši; pozneje po dogovoru. — Ponudbe prosil na upravo lista pod »Mariljiva«.

Lepo posestvo

v Visi, pripravno za vsako obrt, posebno za trgovce in gostilničarje, radi družinskih razmer na prodaj. Naslov v upravi lista.

Casopisni papir

večjo množino, se odda v pisarni tajništva Narodno Radikalne stranke v Ljubljani, Wolfova ul. 1/1.

Ekonom

prvovrstna moč, z večletno prakso (oženjen, starost 30) in ima veselo posebno do polje delstva in živinoreje, išče primerno mesto za jesen ali novo leto. Ponudbe je poslati pod »Ekonom«, na upravo lista.

Lesni strokovnjak

jugoslovanski državljani, išče službo kot upravitelj žage, skla-dišča in gozdne manipulacije v svrhu nadzorstva ali kontrole. Je dober računan in organizator, pošten z dolgoletno trgovsko in tehniško prakso v mehlem in trdem lesu. Cenj. dopise pod »Mariljiva« na upravo lista.

Pujski

lepi, 6 tednov stari naprodek. Cesta mestni log 3, Ljubljana.

Ali ste že

poskusili z malim oglasom v našem listu? Ne zamudite ugodnosti cene in uspeha.

10.000 Din

posojila se išče, event. se odstopi tudi stavbna parcela. Naslov v upravi lista.

Motorno kolo

»Puch« 5 ks. v dobrem stanju se vsled odpotovanja proda za 5.200 Din. Jamski trg 190, Zelena Jama, Ljubljana.

Gospod

s kapitalom želi znanja z vdovo, katera ima svoje stanovanje in pohištvo. ponudbe s sliko na upravo lista pod »kapitalist«.

Prvovrstne premoge

na drobno in debelo za industrijo in domačo kurjavo dobavljajo po najugodnejših cenah in plačilnih pogojih.

Dom. Čebeln

trgovina s premogom Ljubljana, Wolfova ul. 1/1.

Enonadstropna hiša

z gostilno in trgovino ter lepim vrtom ob cesti v prometnem kraju se ugodno proda. Franc Skubic, gost. Zavrstnik 14, Litijska.

Meblovano sobo

išče gospod za stalno. Ponudbe pod »Stalno« na upravo lista.

JUHAN

v juhi in v prikukah izboljša hrano nepospisno.

Velik godbeni avtomat

trdke »Kmetec« dobro obranjen, primeren za večjo gostilno ali restavracijo se ugodno proda. Naslov pove uprava lista.

Lep postranski zaslužek se nudi

potnikom in krajevnim zastopnikom, ki bi hoteli prebrzati, prevzeti tudi še zastopstvo ugledne ljubljanske trdke. Pismene ponudbe s opisom sedanjega službovanja in z natančno navedbo, katere trdke in stroke sedaj zastopajo, je poslati na upravo lista pod »Lep postranski zaslužek«.

Beli damski filc-klobuki

došli. Cena od 180 Din višje. Minka Horvat, modistka, Ljubljana.

Harmoniko

boljšo, petvratno, trdke Lubas prodam. Štefan, Pot v Rožno dolino 34, Ljubljana.

Mestno županstvo Kočevje razpisuje

službo obratovodje na mestni elektrarni in vodovodu.

Obratovodja mora biti zmožen vseh elektro-tehničnih del. Upoznan mora biti z montiranjem in odmontiranjem električnih napeljav. Izkušen mora biti na vsa strojna dela v električni centrali, katere pogon se vrši deloma po vodni turbini, deloma z Dieslovimi motorji in akumulatorno baterijo. Vešč in upoznan mora biti z vsemi administrativnimi posli, ki se tičejo elektrarne.

Vešč mora biti slovenskega jezika v govoru in pisavi, kakor tudi nemškega. Starost ne preko 40 let.

Plača po načinu državnih nameščencev. Prosto stanovanje, kurjava ter uporaba vrta.

Prošnje je vlagati do 15. avgusta 1924, katerim je priložiti popis dosedanjega službovanja, izpričevala in staviti reference.

Mestno županstvo Kočevje, dne 28. julija 1924.

Zupan: Ivan Novak l. r.

Najboljša kolesa in šivalni stroji

za rodbinsko in obrtno rabo so edino

Josipa Petelinca, znamke Gritzner in Adler Ljubljana

ob vodi poleg Prežernovega spomenika.

Dr. Ivan Pintar ne ordinira od 1. avgusta do 16. avgusta.

Dobro Izvežban kotlar (Kesselschmied) se išče za trajno službo. Ponudbe z navedbo spričeval pod »Kotlar« na upravo lista.

Velik godbeni avtomat

trdke »Kmetec« dobro obranjen, primeren za večjo gostilno ali restavracijo se ugodno proda. Naslov pove uprava lista.

Lep postranski zaslužek se nudi

potnikom in krajevnim zastopnikom, ki bi hoteli prebrzati, prevzeti tudi še zastopstvo ugledne ljubljanske trdke. Pismene ponudbe s opisom sedanjega službovanja in z natančno navedbo, katere trdke in stroke sedaj zastopajo, je poslati na upravo lista pod »Lep postranski zaslužek«.

Beli damski filc-klobuki

došli. Cena od 180 Din višje. Minka Horvat, modistka, Ljubljana.

Harmoniko

boljšo, petvratno, trdke Lubas prodam. Štefan, Pot v Rožno dolino 34, Ljubljana.